



3. Een verkoudheid

Alle kans dat u hem weleens heeft gehad: een nare, aanhoudende verkoudheid, met lusteloosheid, veel keelpijn en – ongewoon, voor een koutje – maagdarmproblemen zoals misselijkheid en diarree als symptomen. Dat kon dan weleens corona zijn geweest. Of, preciezer, hu-

maan coronavirus OC43, een van de coronavirussen die al rondgaan bij de mens. Van zulke coronavirussen zijn er vier bekend. Naast OC43, verantwoordelijk voor naar schatting zo'n een op de tien verkoudheden, zijn dat de coronavirussen 229E, NL63 en HKU1. En het feit dat de virussen in kwestie catalogusnummers hebben in plaats van roepnamen geeft eigenlijk al aan: dit zijn tamelijk anonieme virussen, onderdeel van de wolk luchtwegvirussen die we gezamenlijk aanduiden als 'verkoudheid' of, als u er koortsig door in bed kruipt, de 'griep'.

'Ik verwacht dat het met dit nieuwe coronavirus op termijn ook zo zal gaan', zegt Fouchier. 'Vier coronavirussen is toch een redelijke statistiek om op voort te bouwen. En de intrinsieke virulentie van dit nieuwe virus, de mate waarin het je ziek maakt, is nu al niet zo hoog. Jonge mensen kunnen er prima tegen.'

Veelzeggend is dat mensen die het virus voor de tweede keer krijgen, in de regel minder ziek worden dan de eerste keer. Omdat het immuunsysteem het virus dan herkent, kan het sneller in actie komen. 'Corona' zou zodoende uitgroeien tot zomaar een van de talloze snotterziektes die rondgaan bij de mens. Als kind krijgen we hem voor het eerst: zonder er heel ziek van te worden, maar genoeg om voortaan beschermd te zijn

tegen in elk geval de ergste ziekte. Waarna we het virus gedurende het leven wel vaker krijgen, maar in de regel in de vorm van een verkoudheid. Elke herbesmetting krikt de afweer dan juist op, als een 'boosterprik' bij vaccinatie: weet je nog, zó ziet dit virus eruit.

Zie, wederom, de andere coronavirussen. Eerder dit jaar gingen Amsterdamse wetenschappers onder leiding van viroloog Lia van der Hoek op zoek naar sporen van herbesmetting door coronavirussen, in door de jaren heen verzamelde oude bloedmonsters. De meeste mensen die bloed hadden gedoneerd, waren drie, vier of vijf keer besmet ge-



raakt met hetzelfde coronaverkoudheidsvirus. Eén man raakte in de 28 jaar dat hij deelnam aan het onderzoek liefst zestien keer besmet: zes keer met coronavirus NL63, zes keer met OC43, drie keer met 229E en zeker één keer met HKU1.

Dat is ons voorland, verwacht Fouchier. 'Vergeet niet dat de ernst die we nu zien komt doordat dit virus raast in een immunologisch nog naïeve populatie', zegt hij. 'Ik verwacht dat het virus met de jaren aan slagkracht zal verliezen en echt een wimpy virus wordt.' Nou ja, 'wimpy' (slap): ook aan gewone verkoudheids-



4. Een Q-koorts

Extreme vermoeidheid. Mist in het hoofd. Geheugenverlies. Hartklachten. Pijn in de spieren, de gewrichten en het hoofd.

Toegegeven: de Q-koorts, die tussen 2007 en 2011 een forse uitbraak gaf in Nederland, is een totaal andere ziekte dan covid-19. Niet veroorzaakt door een virus maar door een bacterie, en anders dan corona niet overdraagbaar van mens tot mens, maar afkomstig van geiten. Maar een opvallende overeenkomst is er ook. Beide ziekten kunnen voor een wrede toegift zorgen, als een klein percentage patiënten blijft zitten met de nasleep, 'Q-koortsvermoeidheidssyndroom' (QVS) bij Q-koorts en 'long covid' bij corona – met de symptomen hierboven als grove, gemene deler.

Long covid: geen verwijzing naar de longen waarin het virus toeslaat, maar een zinspelende naar de lange tijd (long) die de aandoening in beslag kan nemen. 'Door de verhalen over de nasleep ben ik toch echt wel geschokt', zegt Snijder. 'Als deze groep er niet zou zijn, zouden we het virus allang hebben weggeschreven als zomaar een luchtwegvirus. Maar die long covid maakt dit toch een ander verhaal.'

Dat kan voor de bestrijding van de ziekte nog weleens gaan uitmaken, leert de ervaring met Q-koorts. Nadat duidelijk was geworden dat Q-koorts langdurige gezondheidsschade kan geven, ontvouwde zich een rel: de patiënten verenigden zich en stapten naar de rechter, de Nationale Ombudsman kapittelde de overheid dat men niet genoeg had gedaan om de epidemie te bestrijden. Daardoor kreeg ook de bestrijding meer vaart: besmette bedrijven werden geruimd, er kwam een fokverbod.

'We maken altijd een afweging tussen de kosten van de bestrijding en de baten van de gezondheidswinst die je ermee boekt', vertelt Tostmann. 'Vaak wordt er vrij eenzijdig gekeken naar de sterfte. Ik kan me voorstellen dat de balans verandert als je de last van langdurige klachten meeweegt. Je hebt het hier over gezonde, vaak nog jonge mensen, die opeens compleet worden uitgeveegd.' ●

